

[Juul Madsen.]

gruppe af arbejdere, der er tilbage inden for den gruppe, der omhandles i denne lovgivning, nemlig de faste arbejdere, der bor i tjenestehuse, boliger, der ejes af ejerne og stilles billigt til rådighed for arbejderne. Her har vi endnu omkring 11.000-12.000 medarbejdere.

Derfor kan det konservative folkeparti medvirke til det ændringsforslag, ministeren har stillet, som forøger udlån til kapitel VI-boliger med 1 mill. kr., fra 2 til 3 mill. kr., men ikke, som hr. Bladt sagde, for at gavne det store landbrug.

Det er i det hele taget lidt trivielt, at hver gang man er uenig med socialdemokratiet om et spørgsmål vedrørende landbruget, hedder det sig altid, at de synspunkter, vi har, er fremsat for at gavne det store landbrug. Jeg kan fortælle hr. Bladt, hvis han ikke ved det i forvejen, at de store landbrug her i landet, dem, vi kalder større landejendomme, for længst selv har bygget de boliger, de skal bruge. Der er i dag overskud af boliger i det såkaldte storlandbrug. Men det, vi har sigtet imod, og det, vi vil støtte ved at give 3 mill. kr. i stedet for 2 mill. kr. til at bygge for ejers regning, er bondebruget, som hidtil traditionelt har klaret sig ved at bruge den såkaldte unge ugifte arbejdskraft. Den unge ugifte arbejdskraft er fra 1940 og til nu reduceret fra 170.000 til 40.000, et tal, som yderligere er reduceret i det sidste års tid, og vi kan imødesee en situation, hvor det bliver et umådelig ringe tal af ugifte unge, der stiller sig til rådighed i landbrugsarbejdet. Og derfor har vi villet medvirke til, at de unge, der skal drive familiebrugene, bondebrugene, de mellemstore brug, de middelstore brug og også de mindre bondebrug videre, i en overgangstid kan bygge en bolig, der fastholder arbejdskraft. For tallene viser jo nemlig, at det, der kan fastholde arbejdskraft ved landbruget i dag, ikke er lønhøjden i sig selv, men boliger, der sammen med en god løn er knyttet til selve landbrugsejendommen.

Jeg har en statistik fra Landbrugets Arbejdsgiverforening, der siger, at af løsarbejdere ved landbruget — det var dem, vi sådan set skulle bygge kapitel IV-husene for — var der i 1940 16.000. I dag er der ca. 2.000 tilbage. Det vil sige, at hr. Bladts

15.000-20.000 boliger i henhold til kapitel IV ikke har kunnet fastholde arbejdskraft ved landbruget. Men af faste arbejdere, der har tjenesteboliger ved landbruget, var der i 1939-40 15.000, og her er der endnu ca. 11.000-12.000 tilbage.

Vi ser altså, at boligen på bedriften har fastholdt arbejdskraften, medens boligen ude i landsbyen har fået arbejdskraften til at sive væk fra landbruget. Og derfor vil vi, ikke for at støtte det store landbrug, men for at støtte de unge, det mellemstore landbrug og det lille bondebrug, under en overgangsordning medvirke til, at der kan bygges boliger, der kan fastholde arbejdskraft ved disse landbrug.

Jeg må også derom sige, at der er den forskel, at medens kapitel IV-husene forrentes med 3½ pct. af hovedstolen, forrentes de andre boliger med 7,6 pct. af hovedstolen, og jeg vil da gerne være med til at drøfte, om disse betingelser er for gunstige. Det, det drejer sig om for mig, er, om man kan hjælpe med til den eneste form for boligbyggeri, der fastholder arbejdskraft ved landbruget.

Derfor har mit parti altså stillet ændringsforslag nr. 1 om, at kapitel IV-husene udgår. Såfremt dette ændringsforslag bliver nedstemt, vil vi undlade at stemme om ændringsforslag nr. 2, men vi kan, som jeg har sagt det, tiltræde ændringsforslag nr. 3, stillet af landbrugsministeren.

Svend Haugaard: Det radikale venstre kan — dog uden begejstring — tiltræde, at der overføres 1 mill. kr. fra kap. IV til kap. VI, men vi vil dog gerne fremhæve, at det ikke skal være noget, der danner præcedens for videre overførsel i de kommende år. Det skulle gerne være noget midlertidigt.

Vi er imod de konservatives ændringsforslag, der går ud på helt at ophæve byggeri efter kap. IV, men bevare byggeri efter kap. VI. Jeg mener, der kan være andre områder, hvor man med betydelig større ret kunne spare. Jeg tænker ikke her, som det blev nævnt før, på åndssvageforsorgen; på det punkt kan jeg være enig i at det er forargeligt at spare; men jeg kan lidt sværere forstå, at netop de konservative fremhæver det som så stærkt forargeligt.

Jeg tror, der på andre områder, f. eks. hvor der gives et par milliarder ud